

pozorište na gradilištu

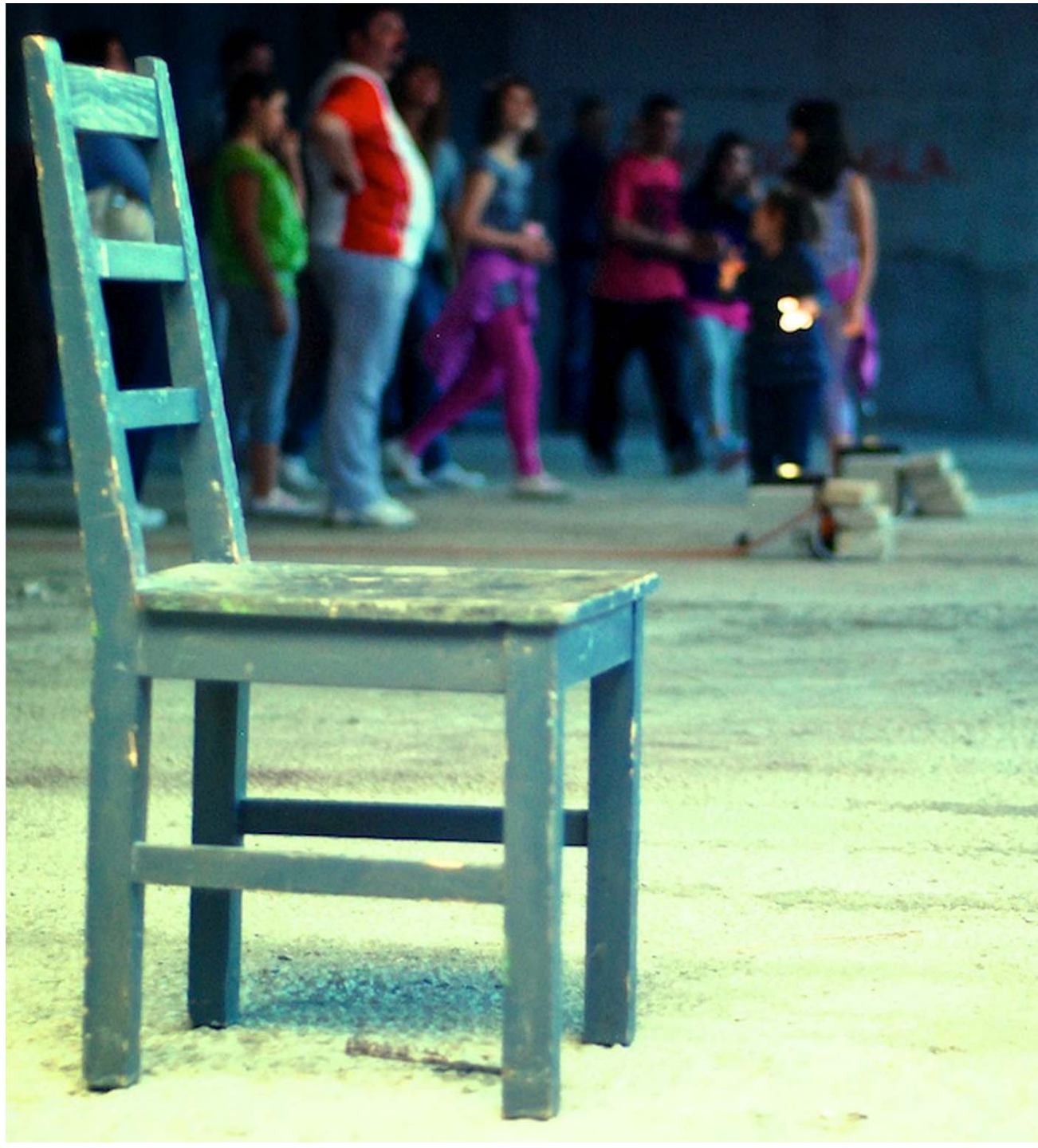
pojekat kulturne animacije
pozorišne publike u Subotici

Народно позориште - Narodno kazalište - Népszínház

Noć muzeja 2010-2011.

Autori projekta:
Ljubica Ristovski i
Tatjana Dadić Dinulović

Produkcija projekta:
Народно позориште-Narodno
kazalište-Népszínház, Subotica
Fakultet tehničkih nauka, Departman za
arhitekturu i urbanizam, Novi Sad
Akademija lepih umetnosti, Beograd
Scen (Centar za scenski dizajn, arhitekturu
i tehnologiju) - OISTAT centar Srbija,
NoviSad

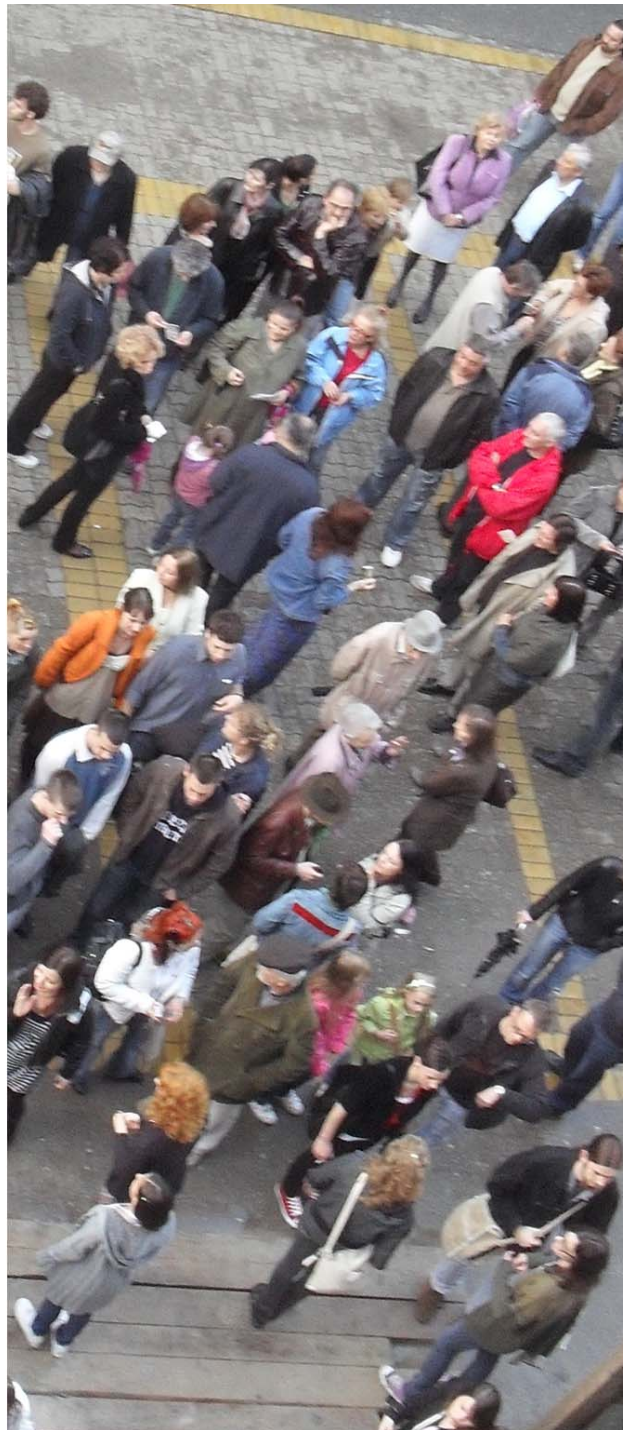
povod

Proces projektovanja poslednje rekonstrukcije zgrade Narodnog pozorišta u Subotici, sa prekidima, traje blizu dvadeset godina. Vreme, međutim, nije donelo odgovarajući nivo identifikacije stanovnika grada, a posebno pozorišne publike, sa uverenjem da je takav poduhvat potreban gradu. Intenzivnog i kontinuiranog rada na okupljanju ljudi oko projekta nikada nije bilo, kao ni pokušaja stvaranja energije koju je Ljubomir Draškić povodom rekonstrukcije beogradskog pozorišta „Atelje 212“ nazvao „pokret za izgradnju pozorišta“. Javnost se najčešće susretala sa izostankom tačnih informacija o ciljevima i ishodima projekta. Veliki broj prezentacija koje su održane tokom godina bile su namenjene stručnoj javnosti, dok su nastupi u medijima češće imali političku nego informativnu ili promotivnu funkciju. Za to vreme, stanovnici Subotice gledali su kako fizički nestaje simbol njihovog grada, dok na njegovom mestu raste armirano-betonski skelet. U tim okolnostima postalo je ključno važno upoznati „obične“ ljude sa projektom i u direktnom kontaktu sa publikom ispitati njihov odnos prema novoj pozorišnoj zgradi, kao i razumevanje uloge institucije u budućem kulturnom životu grada. Pošto je kuća fizički već formirana, sama građevina i njen prostor „punudili“ su se kao najefikasniji i najuverljiviji medij. Želeći da istraži mogućnosti ovog specifičnog centra kulturnog života Subotice, tim nastavnika, studenata i umetnika iz Subotice, Novog Sada, Beograda i Rima, okupio se oko projekta „Pozorište na gradilištu“.

ideja

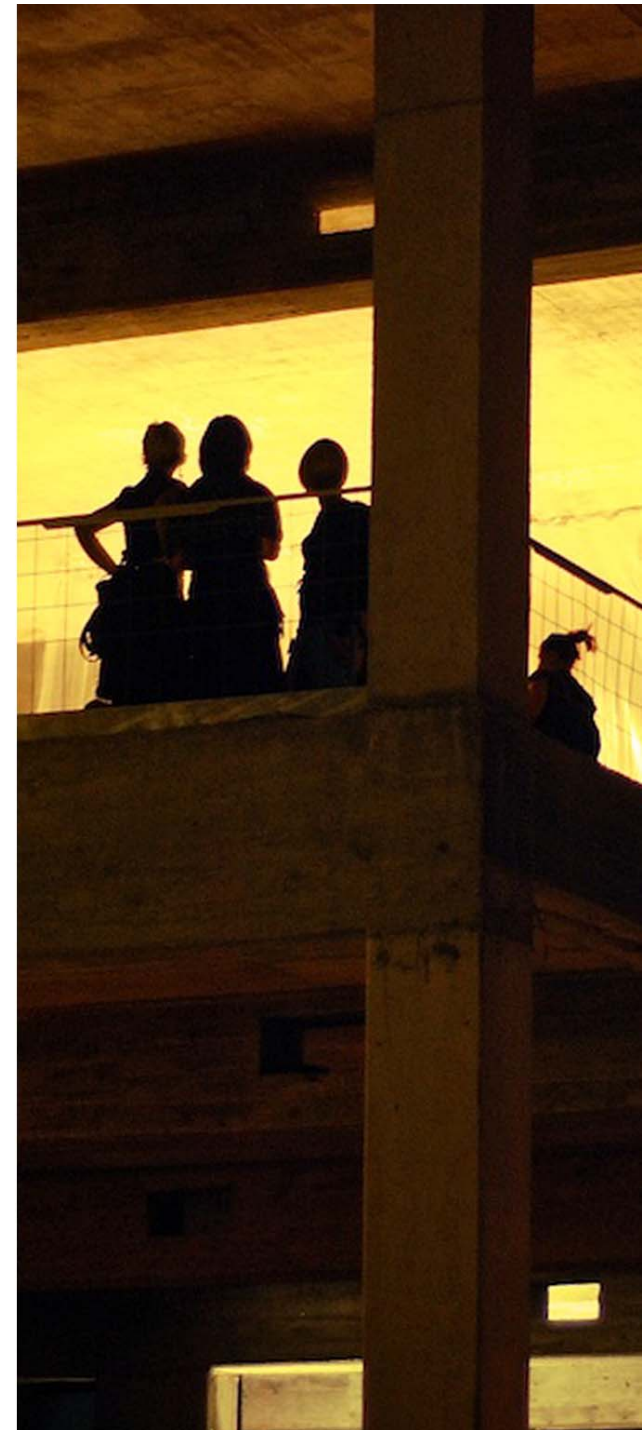
„Pozorište na gradilištu“ je interdisciplinarni site specific projekat kulturne animacije izveden u okviru manifestacije „Noć muzeja“ 2010. i 2011. godine u Subotici, na objektu Narodnog pozorišta u rekonstrukciji. Suočavajući pitanja nove pozorišne zgrade i potreba subotičke publike u domenu scenske umetnosti, autori projekta pozvali su stanovnike Subotice da posete gradilište. Ideja je bila upoznati publiku sa izgledom i funkcijom budućih scensko-gledališnih prostora, podsetiti ih na ovu pozorišnu instituciju kao na nekadašnje, ali i buduće centralno mesto kulturnog života grada i omogućiti razmenu umetničkih ideja mladih profesionalaca iz različitih sredina, kao i njihovo delovanje u višenacionalnom okruženju. Posebno mesto ovde imali su studenti arhitekture iz Novog Sada i umetničke produkcije iz Beograda.

realizacija

Kao site specific projekat čiji je konačan oblik nastao u procesu produkcije, program „Pozorišta na gradilištu“ planiran je i izveden u nekoliko segmenta:

**obilazak gradilišta
arhitektonski studio
iz drugog ugla
glumci za vas
fotografije pozorišta u rekonstrukciji**

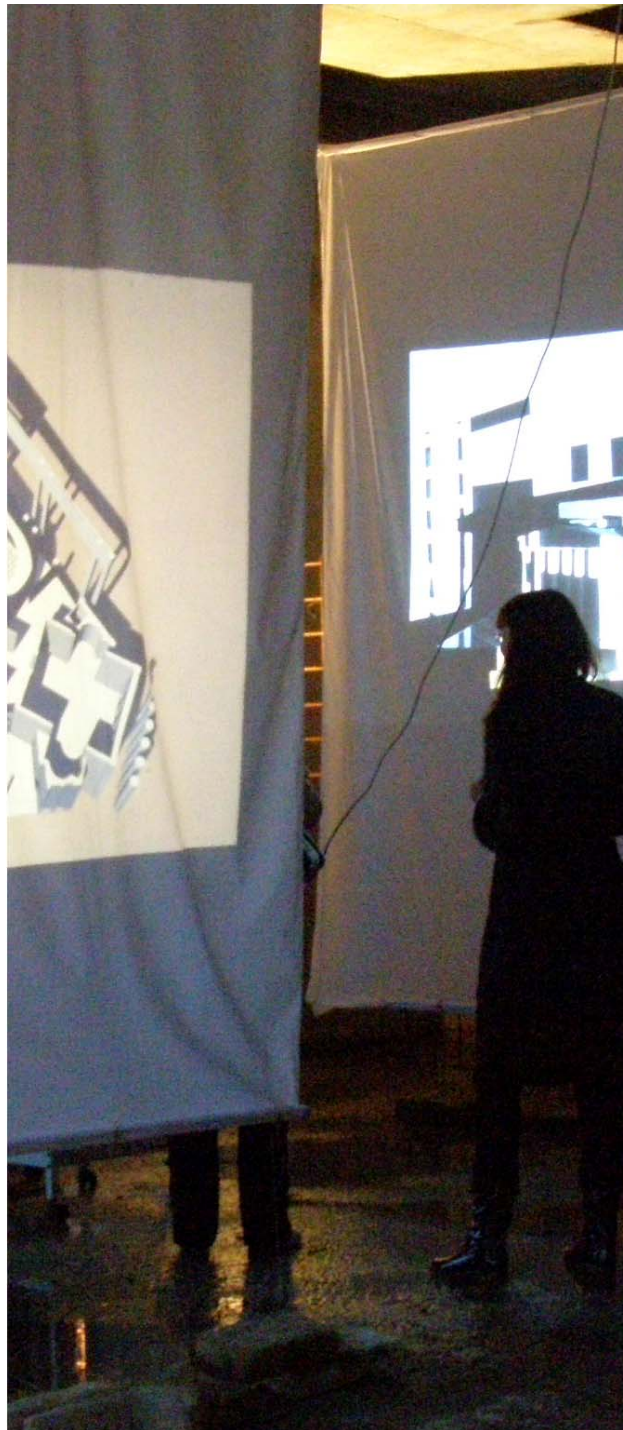
obilazak gradilišta (2010. i 2011)

Domaćini i vodiči kroz nove prostore budućeg objekta bili su ljudi koji o kući znaju najviše – autori, projektanti, članovi nadzorne službe, izvođači radova i predstavnici investitora. Prenosnim sistemom scenske rasvete objekat je osvetljen tako da postane privremena scenska instalacija. Nekoliko hiljada ljudi je, u blizu stotinu organizovanih obilazaka gradilišta, neposredno doživelo već sasvim prepoznatljive scensko-gledališne prostore, holove, probne sale i javni prostor zgrade.

arhitektonski studio (2010)

Studenti, asistenti i nastavnici Departmana za arhitekturu i urbanizam Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu izložili su u improvizovanom autorskom ateljeu na II spratu objekta, ne samo dokumente koji predstavljaju projekte na osnovu kojih se gradi kuća, već i niz sopstvenih razmišljanja na temu odnosa pozorišta, arhitekture i grada koja su razvijali u okviru predmeta „Efemerna arhitektura“. Tako je najslobodnijim razmišljanjima mladih arhitekata i studenata arhitekture uspostavljen dijalog između zvaničnog i neformalnog, pragmatičnog i utopijskog, konzervativnog i avangardnog. Ova multimedijalna instalacija koju su studenti pretvorili u sasvim poseban scenski događaj svojom kreativnom i relaksiranom komunikacijom sa posetiocima, privukla je ogromnu pažnju, a budući prostor uprave pozorišta postao je mesto susreta mnogih i različitih ljudi.

iz drugog ugla (2011)

Umetnički rad studenata arhitekture predstavlja multimedijalnu instalaciju i performans čija je ideja zasnovana na provokaciji publike - putem improvizovanog scenskog događaja posetioци su podstaknuti da istraže i otkriju nepoznate prostore budućeg pozorišta. Instalacija, pozorišna zavesa sa jedne strane i improvizovano gledalište sa učesnicima projekta sa druge, postavljena je u prostor budućeg foajea pozorišta. Prolaskom kroz zavesu uloga posetilaca trenutno se menjala - od uloge izvođača kada bi zakoračili na scenu i dobili aplauz, do uloge gledalaca kada bi se pridružili studentima u gledalištu i aplaudirali novopristiglim glumcima. Ova „predstava“ trajala je šest sati, a rad je realizovan u okviru predmeta „Efemerna arhitektura“ na Departmanu za arhitekturu i urbanizam Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu.

glumci za vas (2010. i 2011)

Nastup članova ansambla pozorišta izveden je na budućoj kamernoj sceni. Tako je deo kompleksa scensko-gledališnih prostora animiran u formi i karakteru koji je, programski i žanrovski, trebalo da uputi publiku na buduće korišćenje ovog prostora. Glumci oba umetnička ansambla pevali su pesme iz predstava, stvarajući atmosferu u kojoj je publika mogla ne samo da neposredno prisustvuje umetničkom događaju, već i da oseti buduću „duh mesta“. Tako je forma koja je decenijama negovana na kamernoj sceni subotičkog pozorišta, ponovo postala deo realnog pozorišnog iskustva. Sa druge strane, događaj je omogućio glumcima prvi susret sa potpuno nepoznatim okruženjem, kontakt sa delom publike koja inače ne dolazi na njihove predstave, ali i priliku da suštinski postanu deo zajedničkog kolektiva.

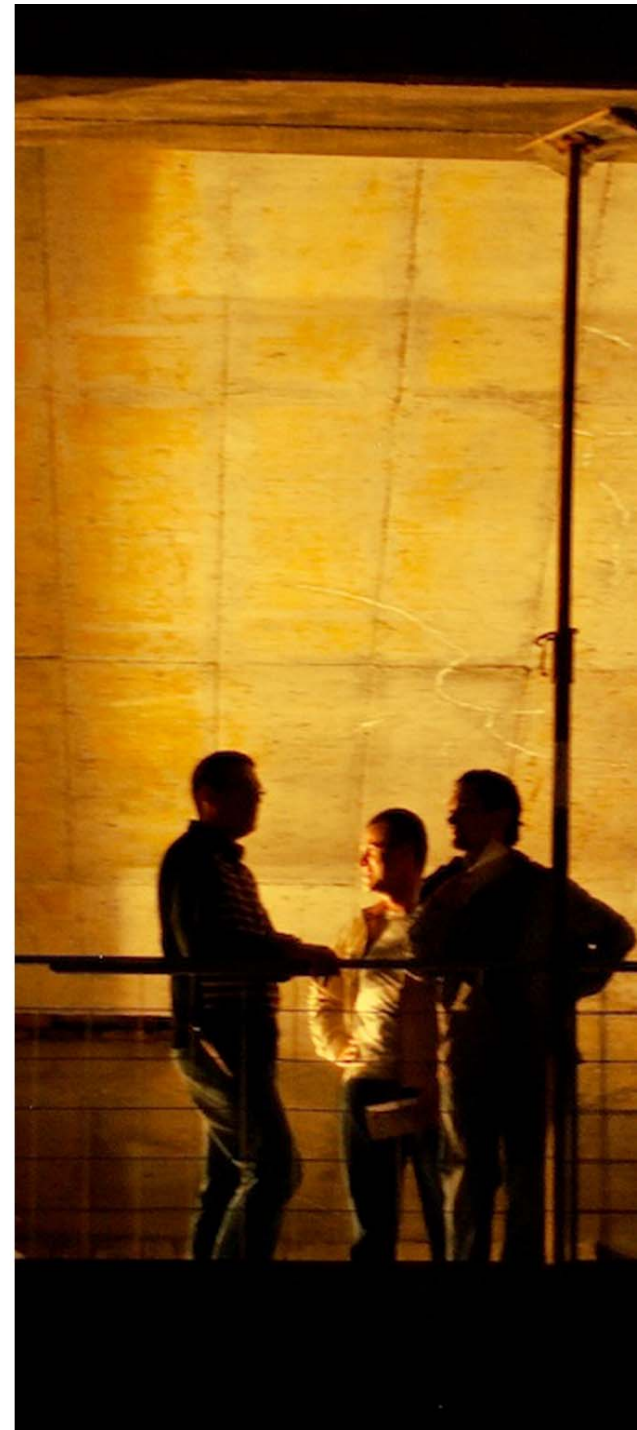
fotografije pozorišta u rekonstrukciji (2010)

Projekcijom fotografija Augustina Jurige, subotičkog umetnika koji svakodnevno prati događaje na gradilištu od početka izvođenja radova, na specifičan način prikazana je uloga i uticaj pozorišta na grad. Ova kolekcija od više stotina umetničkih fotografija predstavlja neuobičajenu i drugačiju hroniku gradskog života Subotice.

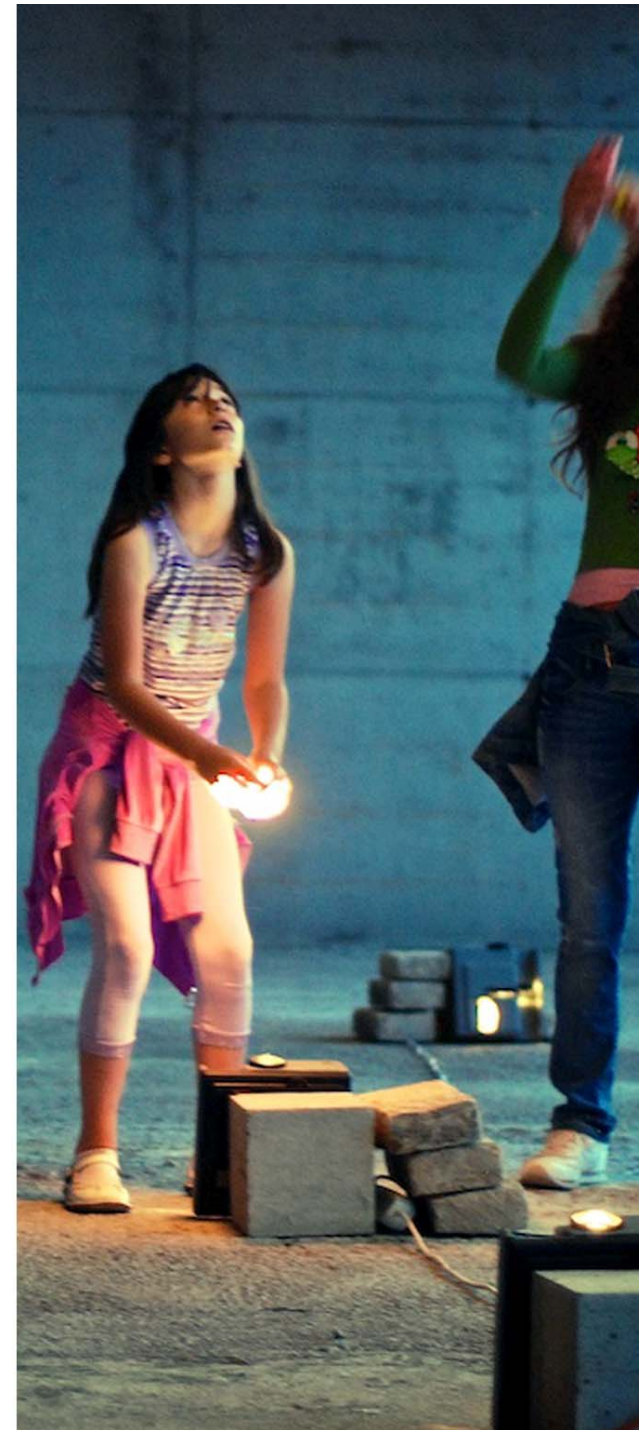
evaluacija

Evaluacija projekta, za svaku godinu pojedinačno, zasnovana na kvantitativnoj i kvalitativnoj analizi medijskih objava, anketnom istraživanju posetilaca i analizi rezultata intervjua sa učesnicima događaja – stručnim timom, članovima ansambla i studentima, pokazala je zanimljive ukupne rezultate i omogućila složeniji i dublji uvid u stavove publike. Pre svega, uočeno je značajno pozitivno pomeranje stava publike u odnosu na novo pozorište, kao i bolje razumevanje institucije i njenog položaja u budućem kulturnom životu Subotice. Takođe, osim velikog iznenađenja članova stručnog tima u odnosu na interesovanje i reakcije publike, vidljivo je i njihovo snažnije uverenje u konačan ishod projekta. Posebno važnim i zanimljivim smatramo reakciju i izmenjene stavove članova ansambla, kao i značaj koji je projekat imao za studente arhitekture i umetničke produkcije.

umesto zaključka

Kulturnu politiku, najčešće, posmatramo kao osmišljenu, organizovanu i usmerenu produkciju artefakata – pozorišnih predstava, filmova, knjiga i drugih autorskih dela organizovanih i izvedenih na različite načine. Gotovo nikada, međutim, pod kulturnom politikom ne posmatramo građenje kuća i gradova koji najdirektnije i najdramatičnije utiču na život i kulturu ljudi. Pod građenjem ovde podrazumevamo uspostavljanje i razvijanje odnosa ljudi prema građenoj sredini. Jer naš doživljaj kulture jedne sredine, pogotovu one koju ne poznamo dovoljno, počinje upravo od kuća i gradova. A kada se grade značajne kuće koje pripadaju svima, jedan od najvažnijih zadataka je uspostavljanje identifikacije ljudi sa takvim poduhvatima. „Pozorište na gradilištu“ je, verujemo, jedan od pokušaja u tom pravcu.

biografije autora

Ljubica Ristovski (Subotica, 1961) je menadžer u kulturi. Bavi se pozorišnim menadžmentom, pozorišnim marketingom i menadžmentom u kulturi i umetnosti. Magistrirala je teatrologiju na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu. Upravnik je Narodnog pozorišta u Subotici od 1999. godine. Urednik je knjige „150 godina pozorišne zgrade“ (Narodno pozorište Subotica, 2004) i autor više priloga u pozorišnih stručnim časopisima. Autor je više od devedeset marketinških pozorišnih kampanja (pozorišta u celini, predstava i festivala). Gostujući je predavač na Akademiji lepih umetnosti u Beogradu.

Tatjana Dadić-Dinulović (Beograd, 1963) je teoretičar i umetnik u oblasti scenskog dizajna. Bavi se fenomenologijom scenskih događaja, kao i relacijom umetnika, medija i prostora. Magistrirala je teoriju umetnosti i medija i scenski dizajn, a doktorirala scenski dizajn na Univerzitetu umetnosti u Beogradu. Autor je dve knjige i brojnih priloga u naučnim i stručnim časopisima, na konferencijama i stručnim skupovima. Autorske radove iz oblasti scenskog dizajna izlagala je u Srbiji, Crnoj Gori, Italiji, Češkoj i Bosni i Hercegovini, među kojima su grupine izložbe na Bijenalu arhitekture u Veneciji 2004. i Kvadrilenalu u Pragu 2007. Docent je na Akademiji lepih umetnosti u Beogradu, i gostujući predavač na doktorskim studijama arhitekture i urbanizma na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu.

Dizajn CD-a:
Višnja Žugić

Produkcija CD-a:
Scen (Centar za scenski dizajn, arhitekturu i tehnologiju) - OI STAT centar Srbija,
Fakultet tehničkih nauka,
Departman za arhitekturu i urbanizam

Novi Sad, 2011.